

ตำแหน่งที่เหมาะสมของส阡นข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาระหว่างส阡านกรุงศรีฯ
และส阡านสมเด็จพระปินเกล้า

นายอานุภาพ เมธีกุล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิศวกรรมโยธา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-907-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019128 117134699

A SUITABLE LOCATION FOR A BRIDGE OVER CHAO PHRAYA RIVER BETWEEN
KRUNG THON BRIDGE AND SOMDET PHRA PIN KLAO BRIDGE

Mr. Arnuphap Mateekul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering

Department of Civil Engineering

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-907-2

พิมพ์ต้นฉบับที่คัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

อานุภาพ เมธีกุล : ตำแหน่งที่เหมาะสมของสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ระหว่างสะพานกรุงธนและสะพานสมเด็จพระปินเกล้า (A SUITABLE LOCATION FOR A BRIDGE OVER CHAO PHRAYA RIVER BETWEEN KRUNG THON BRIDGE AND SOMDET PHRA PIN KLAO BRIDGE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.บุญสม เลิศทรรัตน์, รศ.อนุกัญช์ อิศรเสน ณ อุรชยา, 215 หน้า ISBN 974-582-907-2

จุดมุ่งหมายของการศึกษารังนี้เพื่อหาตำแหน่งที่เหมาะสมของ สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ช่วงระหว่างสะพานกรุงธนและสะพานสมเด็จพระปินเกล้า โดยการหาค่าดัชนีการเดินทาง (Transportation Index) และค่าดัชนีทางด้านเศรษฐศาสตร์ (Economics Index) ของแต่ละทางเลือกมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระหว่างกรณี "มี" และ "ไม่มี" โครงการ

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีทางด้านการเดินทางในปีที่เปิดใช้สะพาน (พ.ศ.2541) ของทางเลือกต่าง ๆ พบร่วมทางเลือกที่ 2 ให้ค่าผลประโยชน์ตอบแทน (Benefits) ซึ่งอยู่ในรูปของการประหยัดค่าใช้จ่ายในการใช้รถ และระยะเวลาในการเดินทาง ประมาณ 1,605 ล้านบาท โดยทางเลือกที่ 2 ใช้เงินลงทุนคิดเป็นมูลค่าเงินเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Costs) ประมาณ 1,430 ล้านบาท ให้มูลค่าผลประโยชน์ตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 3,472 ล้านบาท ค่าอัตราผลประโยชน์ตอบแทนคงคลุมอยู่ โครงการเท่ากับ 67.8% เมื่อใช้อัตราส่วนลด (Discount Rates) ร้อยละ 12% ต่อปี และช่วงเวลาในการวิเคราะห์โครงการเท่ากับ 24 ปี ดังนั้นทางเลือกที่ 2 นี้จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

ศูนย์วิทยบร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิศวกรรมโยธา
สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต *Ommanee*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *พญ. สมชาย*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาเรื่องด้านนี้ *ดร. วันวิทย์ ธรรมรงค์*

C215035 : MAJOR CIVIL ENGINEERING

KEY WORD: SUITABLE LOCATION/BRIDGE OVER CHAO PHRAYA RIVER/KRUNG THON BRIDGE/

SOMDET PHRA PIN KLAO BRIDGE

ARNUPHAP MATEEKUL : A SUITABLE LOCATION FOR A BRIDGE OVER CHAO PHRAYA RIVER BETWEEN KRUNG THON BRIDGE AND SOMDET PHRA PIN KLAO BRIDGE.

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.BOONSOM LERDHIRUNWONG, Dr.Ing., THESIS

CO-ADVISOR : ASSO.PROF.ANUKALYA ISRASENA NA AYUDHYA, 215 pp. ISBN

974-582-907-2

The objective of this thesis is to select the suitable location for bridge over Chao Phraya River between Krung Thon Bridge and Somdet Phra Pin Klae Bridge by comparing the Transportation Index and the Economic Index in cases "with" and "without" project.

The results of transportation indices based on 24 years economic life period and 12% annual interest rate revealed that at the opening year (BE 2541) Alternative 2 would give vehicle operating costs saving and total time saving of about 1,605 Mill.bahts while the investment costs in term of economic amount to 1,430 Mill.bahts, Net Present Value (NPV) of 3,742 Mill.bahts and Internal Rate of Return (IRR) of 67.8%. Hence, this Alternative proved to be the most suitable.

ภาควิชา วิศวกรรมโยธา

ลายมือชื่อนิสิต *กฤษณะ พ.*

สาขาวิชา วิศวกรรมโยธา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ดร. สมชาย ตันตระกูล*

ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *ดร. สมชาย ตันตระกูล ๗๐%*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ ก็ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ เพื่อนร่วมงานหลาย ๆ ท่าน ที่กรุณาทางหลวง และบริษัท เช่น เออนจิเนียริ่ง คอนซัลแทนท์ จำกัด

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เขียนขอแสดงความขอบพระคุณต่อ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญสม เลิศหรรษาวงศ์ รองศาสตราจารย์ อนุกัญญา อิศรเสนາ ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และคุณสุรพงษ์ เลาหะอัญญา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ นำเสนอแนวทาง และข้อคิดเห็น ต่าง ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไข จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

และผู้เขียน ขอแสดงความขอบพระคุณ ต่อ ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ลาวัณย์ศิริ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.สมพงษ์ ศิริโภกศิลป์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ร่วมกันพิจารณาให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อความเรียบร้อยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ คณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้การอบรม สั่งสอน และช่วยเหลือทุกวิถีทาง ในอันที่จะสนับสนุนการศึกษา ทั้งทางด้านกำลังใจและทุนเล่าเรียน แก่ผู้เขียนเสมอมาโดยตลอด อีกทั้งครูบาอาจารย์ ที่ได้กรุณาอบรมลั่งสอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้เขียนตลอดมา ตั้งแต่เล็ก จนสำเร็จการศึกษา

อานุภาพ เมธีกุล

คุณวิทยากร
บุพฉรงค์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๕
กิตติกรรมประกาศ	๖
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๘
สารบัญรูป	๙
คำอธิบายลักษณะและคำย่อ	๑๐
บทที่ 1 บทนำ	๑
1.1 ความเป็นมาของปัจจุบัน	๑
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๒
1.3 ขอบเขตและแนวทางของการศึกษา	๓
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	๔
บทที่ 2 บทบาทนักเรียนที่ใช้ในการศึกษาและขั้นตอนในการศึกษา	๕
2.1 แบบจำลองการเดินทางและการสนับสนุน	๕
2.2 การวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์	๑๙
2.3 การวิเคราะห์สมการแบบลด削	๒๗
2.4 ขั้นตอนที่ใช้ในการศึกษา	๓๑
บทที่ 3 การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๕
3.1 การสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (ข้อมูลปฐมภูมิ)	๓๖
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในอดีต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ข้อมูลอดีตภูมิ)	๕๓
บทที่ 4 การปรับแก้ข้อมูลการเดินทางและการทำนายการเดินทางในอนาคต	๘๑
4.1 การปรับแก้ข้อมูลให้เจรจา	๘๑
4.2 การสร้างและปรับแก้ตารางการเดินทางในปัจจุบัน	๘๑
4.3 ลักษณะของการเดินทางในปัจจุบัน	๘๓
4.4 การทำนายความต้องการเดินทางในอนาคต	๑๐๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 การจัดเลี้นกางการเดินทาง.....	112
บทที่ 5 การกำหนดแนวทางเลือกและการวิเคราะห์ค่าดัชนีในการเลือกแนวทาง....	117
5.1 การกำหนดแนวทางเลือก	117
5.2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีการเดินทาง	120
5.3 การวิเคราะห์หาดัชนีทางด้านเศรษฐศาสตร์	120
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา	139
6.1 สรุปผลการศึกษา	139
 เอกสารอ้างอิง	143
ภาคผนวก ก	146
ข	151
ค	179
ง	191
ช	198
ประวัติผู้เขียน	215

ศูนย์วิทยบรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	รายละเอียดตาราง	หน้า
2-1	แสดงตัวอย่างตารางแสดงชุดเริ่มต้นและชุดปลายทางของการเดินทาง.....	8
2-2	ลักษณะและค่าองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องของถนนแต่ละประเภท.....	20
3-1	รายชื่อชุดสำรวจและจำนวนผู้สำรวจในแต่ละชุดสำรวจ.....	40
3-2	แผนการสำรวจปริมาณจราจรและการเดินทาง.....	42
3-3	ปริมาณจราจรบนสะพานทั้ง 10 แห่ง.....	47
3-4	Peak and Off Peak Hourly Factors.....	54
3-5	เบอร์เซ็นต์การสูญเสียตัวอย่างของการสำรวจชุดเริ่มต้นและชุดปลายทางการเดินทาง	54
3-6	จำนวนผู้โดยสารเฉลี่ย รวมคนขับ ของรถแต่ละประเภท.....	55
3-7	สัดส่วนของแต่ละวัตถุประสงค์ในการเดินทาง.....	56
3-8	การทำให้ลดลักษณะของการใช้ที่ดินในกรุงเทพมหานครและปริมลฑล.....	60
3-9	จำนวนประชากร ในกรุงเทพมหานครและจังหวัด ใกล้เคียง ในปี พ.ศ. 2527 และปี พ.ศ. 2531.....	62
3-10	อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในกรุงเทพมหานครและจังหวัด ใกล้เคียง.	64
3-11	จำนวนประชากร ในปี เป้าหมายแบ่งตามโซนจราจร.....	65
3-12	จำนวนการจ้างงาน ในปี เป้าหมายแบ่งตามโซนจราจร.....	66
3-13	ผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัด (GDP) แยกตามประเภทของกิจกรรม.....	67
3-14	อัตราส่วนของ GDP แยกตามประเภทของกิจกรรมต่างๆ.....	67
3-15	GDP รายภูมิภาค.....	68
3-16	GRP รายภาค (ราคาปี พ.ศ. 2533).....	69
3-17	GRP รายภาค (ราคาปี พ.ศ. 2515).....	70
3-18	ค่า VOC ของรถแต่ละประเภทที่ความเร็วต่างๆ.....	79
3-19	ค่า VOC ที่ความเร็วต่างๆ ในหน่วยเทียบเท่ารถชนิดนั้น (pcu).....	80
3-20	มูลค่าเวลาของรถแต่ละประเภท และในหน่วย pcu แยกตามวัตถุประสงค์ ของการเดินทาง ในช่วงเวลาต่างๆ.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	รายละเอียดตาราง	หน้า
4-1	เปรียบเทียบปริมาณจราจรจากการสำรวจในภาคสนามกับปริมาณจราจรที่ได้จากแบบจำลอง.....	90
4-2	ตารางการเดินทางต่อชั่ง โน้ม ในช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเข้าของรถมอเตอร์ไซด์ในปี พ.ศ.2533 (รวมโซนจราจรเหลือ 29 โซน).....	93
4-3	ตารางการเดินทางต่อชั่ง โน้ม ในช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเข้าของรถชนิดนั่งในปี พ.ศ.2533 (รวมโซนจราจรเหลือ 29 โซน).....	94
4-4	ตารางการเดินทางต่อชั่ง โน้ม ในช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเข้าของรถแท็กซี่ในปี พ.ศ.2533 (รวมโซนจราจรเหลือ 29 โซน).....	95
4-5	ตารางการเดินทางต่อชั่ง โน้ม ในช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเข้าของรถแท็กซี่สาธารณะในปี พ.ศ.2533 (รวมโซนจราจรเหลือ 29 โซน).....	96
4-6	ตารางการเดินทางต่อชั่ง โน้ม ในช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเข้าของรถบรรทุกในปี พ.ศ.2533 (รวมโซนจราจรเหลือ 29 โซน).....	97
4-7	จำนวนการเดินทางรวมของรถแต่ละประเภทในปี พ.ศ.2533.....	98
4-8	ระยะทางเฉลี่ยของการเดินทางในปี พ.ศ.2533.....	83
4-9	เปรียบเทียบจำนวนการเดินทางรวม ในอนาคตที่ได้จากการศึกษาต่างๆ.....	110
4-10	จำนวนการเดินทางรวมของรถแต่ละประเภทในปี เป้าหมาย.....	111
5-1	แสดงค่าดัชนีการเดินทางของแต่ละทางเลือก.....	121
5-2	แสดงการกระจายปริมาณจราจรจากส่วนข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาของทางเลือกต่างๆ.....	122
5-3	สรุปค่าดัชนีด้านการเดินทาง และค่าประยุทธ์ที่เกิดขึ้นจากการเดินทางในแต่ละทางเลือก.....	133
5-4	ค่าลงทุนของทางเลือกที่ 2 และทางเลือกที่ 3 (ราคานี้ พ.ศ.2533).....	134
5-5	ค่าบำรุงรักษา ต่อ หน่วยความยาว ของถนนชนิดต่างๆ.....	135
5-6	แสดงการวิเคราะห์ดัชนีทางด้านเศรษฐศาสตร์ ของทางเลือกที่ 2.....	136
5-7	แสดงการวิเคราะห์ดัชนีทางด้านเศรษฐศาสตร์ ของทางเลือกที่ 3.....	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	รายละเอียดตาราง	หน้า
5-8	สรุปค่า NPV และค่า IRR ในกรณีของทางเลือกต่างๆ.....	138
5-9	ผลการทดสอบความอ่อนไหวของโครงการเมื่อปัจจัยต่างๆเปลี่ยนแปลง.....	138

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปกรณ์และห้องปฏิบัติ

สารบัญรูป

รูปที่	รายละเอียดรูป	หน้า
2-1	รูปแบบพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่าง ปริมาณ กับ ความหนาแน่นของจราจร...	16
2-2	ความสัมพันธ์ระหว่าง P_x กับ ปริมาณจราจร.....	16
2-3	ความสัมพันธ์ระหว่าง P_x กับ ความหนาแน่นของจราจร.....	16
2-4	แสดงการเพิ่มขึ้นของความล่าช้าที่ทางแยก เมื่ออัตราส่วนของปริมาณจราจร ต่อความจุของถนนเพิ่มขึ้น.....	18
2-5	แสดงการเพิ่มขึ้นของความล่าช้าบนช่วงถนน เมื่ออัตราส่วนของปริมาณจราจร ต่อความจุของถนนเพิ่มขึ้น.....	18
2-6	แสดงแผนภูมิขั้นตอนในการศึกษา.....	34
3-1	ตำแหน่งของจุดสำรวจ.....	41
3-2	Traffic Flow Diagram ของทางแยกบางทางแยก.....	44
3-3	สัดส่วนของรถแต่ละประเภทบนถนนสายต่างๆ.....	48
3-4	Hourly Variation ของปริมาณจราจรบนถนนสายต่างๆ.....	49
3-5	สัดส่วนของรถแต่ละประเภทบนถนนสายต่างๆ แม่น้ำเจ้าพระยาทั้ง 10 แห่ง.....	50
3-6	Hourly Variation ของปริมาณจราจรบนถนนสายต่างๆ แม่น้ำเจ้าพระยาทั้ง 10 แห่ง.....	51
3-7	Hourly Variation ของปริมาณจราจรรวมบนสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้ง 10 แห่ง และ ปริมาณจราจรรวมบนถนน 8 สาย (MBC1-MBC8).....	52
3-8	สัดส่วนของแต่ละวัตถุประสงค์ในการเดินทางจากการสำรวจ (RS1-RS6).....	58
3-9	แสดงลักษณะการใช้ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครและปริมลฑล.....	61
3-10	โฉนดจราจรจากการศึกษาของ SIMR และบางส่วนที่ทำการปรับแก้.....	72
3-11	โฉนดจราจรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้.....	73
3-12	โครงสร้างถนนปี พ.ศ. 2533 (ปัจจุบัน)	74
3-13	โครงสร้างถนนปี พ.ศ. 2541 และ พ.ศ. 2544.....	75
4-1	โฉนดจราจรจากการศึกษาของ SIMR และบางส่วนที่ทำการปรับแก้.....	84
4-2	โฉนดจราจรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้.....	85
4-3	แผนภูมิขั้นตอนการปรับแก้ตารางการเดินทาง.....	86

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	รายละเอียดรูป	หน้า
4-4	แสดงการรวมโซนจราจรเหลือ 29 โซน.....	87
4-5	แสดงความต้องการเดินทางรายวันของรถแต่ละประเภทในปี พ.ศ.2533.....	88
4-6	อัตราการเกิดและการตึงดูดการเดินทางของรถโดยสารประจำชั่วโมงต่อวัน.....	100
4-7	อัตราการเกิดและการตึงดูดการเดินทางของรถประจำชั่วโมงต่อวัน.....	101
4-8	อัตราการเกิดและการตึงดูดการเดินทางของรถแท็กซี่ประจำชั่วโมงต่อวัน.....	102
4-9	อัตราการเกิดและการตึงดูดการเดินทางของรถโดยสารประจำชั่วโมงต่อวัน.....	103
4-10	อัตราการเกิดและการตึงดูดการเดินทางของรถบรรทุกประจำชั่วโมงต่อวัน.....	104
4-11	แผนภูมิแสดงขั้นตอนการดำเนินการเดินทางในอนาคต.....	107
4-12	จำนวนความต้องการในการเดินต่อวันทางของรถแต่ละประเภทในปี พ.ศ.2541..	114
4-13	แผนภูมิขั้นตอนการจัดเลี้ยงทางการเดินทาง.....	116
5-1	แสดงโครงสร้างของถนนบริเวณพื้นที่ศึกษา.....	118
5-2	แสดง Alignment ของแนวทางเลือกที่ 2.....	123
5-3	แสดง Alignment ของแนวทางเลือกที่ 3.....	124
5-4	ปริมาณจราจรจากแบบจำลองการจัดเลี้ยงทางการเดินทางในช่วงเวลา เร่งด่วนตอนเช้าและตอนเย็นกรณีของทางเลือกที่ 2.....	125
5-5	ปริมาณจราจรจากแบบจำลองการจัดเลี้ยงทางการเดินทางในช่วงเวลา เร่งด่วนตอนเช้าและตอนเย็นกรณีของทางเลือกที่ 3.....	126
5-6	ปริมาณจราจรจากแบบจำลองการจัดเลี้ยงทางการเดินทางในช่วงเวลา เร่งด่วนตอนเช้าและตอนเย็น กรณีไม่มีโครงสร้าง.....	127

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ประเภท

MC = รถจักรยานยนต์	PC = รถยนต์พ่วงล้อบคคล
PU = รถบีบอพ	TX = รถแท็กซี่และรถสามล้อ
LB = รถโดยสารขนาดกลาง	LT = รถบรรทุกขนาดกลาง
HB = รถโดยสารขนาดใหญ่	HT = รถบรรทุกขนาดใหญ่
TL = รถบรรทุกพ่วง	

หน่วยรถ

pcu = Passenger car unit	= หน่วยเทียบเท่ารถยนต์พ่วง
veh = Vehicle	= คัน

ทิศทางของรถ

LT = Left Turn	= เลี้ยวซ้าย
RT = Right Turn	= เลี้ยวขวา
ST = Straight	= ตรง
UT = U-Turn	= เลี้ยวกลับ

ด้านของทางแยก

EB = Eastbound	= ด้านที่มีทิศทางมุ่งตะวันออก
NB = Northbound	= ด้านที่มีทิศทางมุ่งเหนือ
SB = Southbound	= ด้านที่มีทิศทางมุ่งใต้
WB = Westbound	= ด้านที่มีทิศทางมุ่งตะวันตก

ช่วงเวลา

EP = Evening Peak	= ช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเย็น
MP = Morning Peak	= ช่วงเวลาเร่งด่วนตอนเช้า
OP = Off Peak	= นอกช่วงเวลาเร่งด่วน

การกำหนดประ เกทการสำราจข้อมูล

TMC = การสำราจปริมาณการจราจรที่ทางแยก

MBC = การสำราจปริมาณการจราจรบนช่วงถนน

SC = การสำราจปริมาณการจราจรบนสะพาน

RS = การสำราจจุดเริ่มต้นและจุดปลายทางการเดินทาง โดยวิธีหยุดรถ

สัมภาษณ์

ศูนย์วิทยบรังษยการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย